

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Ταχ. Δ/ση: Π. Κανελλοπούλου 4
Τ.Κ. 101 77 ΑΘΗΝΑ
☎ 213 15 20 829
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ.: 7017/4/26953-Ζ'

Σελίδες απάντησης: 04
Σελίδες συνημμένων: -
Σύνολο σελίδων: 04

Αθήνα, 01 Οκτωβρίου 2024

ΠΡΟΣ: ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην από 31-07-2024 με αριθμό 6153 Ερώτηση των Βουλευτών κ.κ. Ε. ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΥ, Α. (Σ.) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ, Ε. (Ε.) ΑΧΤΣΙΟΓΛΟΥ, Χ. ΖΕΪΜΠΕΚ, Α. (Ν.) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ, Θ. (Π.) ΠΕΡΚΑ, Δ. ΤΖΑΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Μ. ΤΖΟΥΦΗ, Θ. ΦΩΤΙΟΥ και Α. (Α.) ΧΑΡΙΤΣΗ.

Σε απάντηση του ανωτέρω μέσου κοινοβουλευτικού ελέγχου και σε ό,τι μας αφορά, σας γνωρίζουμε ότι το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και η Ελληνική Αστυνομία, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα, προκειμένου να αντιμετωπίζεται ουσιαστικά το ζήτημα των αυξημένων προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών, με απόλυτο σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου. Στην κατεύθυνση αυτή, αναλαμβάνονται όλες οι απαραίτητες πρωτοβουλίες και εκδηλώνονται οι προσήκουσες ενέργειες, ώστε να διασφαλίζεται αφενός μεν ο απόλυτος σεβασμός στα δικαιώματα των παράτυπων μεταναστών και προσφύγων, αφετέρου δε ο έλεγχος της νομιμότητάς τους στη χώρα μας και η σύννομη κυκλοφορία/διακίνησή τους στον ενιαίο χώρο Schengen.

Τονίζεται δε ότι η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων κάθε προσώπου που διέρχεται τα εξωτερικά σύνορα της χώρας μας, ανεξαρτήτως εθνικότητας ή μεταναστευτικής ιδιότητας, αποτελεί βασική επιδίωξη του Υπουργείου μας και του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας και προς τούτο, έχουν δοθεί σαφείς κατευθυντήριες εντολές και οδηγίες στις αρμόδιες αστυνομικές Υπηρεσίες για τον σεβασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας όλων των παράτυπων μεταναστών και προσφύγων που αφικνούνται στη χώρα, επιδεικνύοντας ιδιαίτερη μέριμνα για το δικαίωμα υποβολής αιτήματος διεθνούς προστασίας και άσκησης των προβλεπόμενων ένδικων μέσων.

Υπό το πρίσμα αυτό, οι περιφερειακές αστυνομικές Υπηρεσίες, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, εφαρμόζουν ένα συνεκτικό πλέγμα δράσεων για τη διαχείριση της μη νόμιμης μετανάστευσης και την επιτήρηση των συνόρων, εναρμονισμένο με τα νομικά και επιχειρησιακά πρότυπα, πάντοτε τηρούμενων των αρχών της απαγόρευσης των διακρίσεων και της μη επαναπροώθησης. Διευκρινίζεται ότι ουδείς υπό κράτηση αλλοδαπός αιτών διεθνή προστασία επαναπροωθείται μέχρι να εξεταστεί η συναφής αίτησή του (βούληση υποβολής αιτήματος διεθνούς προστασίας, καταγραφή αιτήματος, εξέταση σε α' βαθμό, εξέταση προσφυγής, τυχόν άσκηση ένδικου μέσου/βοηθήματος ενώπιον των αρμόδιων διοικητικών

δικαστηρίων), σε πλήρη συμμόρφωση με το εσωτερικό, κοινοτικό και διεθνές δίκαιο και ιδίως, κατ' επιταγή της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 και των διαδικασιών που προβλέπονται στις Οδηγίες 2011/95/ΕΕ, 2013/33/ΕΕ και 2013/32/ΕΕ, όπως αυτές έχουν ενσωματωθεί στην εθνική μας νομοθεσία [ν. 4939/2022 (Φ.Ε.Κ. Α' - 111)], καθώς και της συναφούς νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Πλέον αυτών, αναφέρεται ότι η χώρα μας έχει θέσει σε εφαρμογή ένα σύστημα τριών επιπέδων για τη διερεύνηση καταγγελιών περί «άτυπων επαναπροωθήσεων» από στελέχη επιβολής του νόμου. Ειδικότερα, σε διοικητικό επίπεδο, σημειώνεται ότι, μόλις γνωστοποιηθεί στις αρμόδιες Αρχές και Υπηρεσίες οιαδήποτε πληροφορία σχετική με συναφείς ισχυρισμούς ή καταγγελίες, διατάσσεται -χωρίς καθυστέρηση- η διενέργεια πειθαρχικού έλεγχου. Επίσης, περιπτώσεις καταγγελιών για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα σύνορα διερευνώνται τόσο από τις δικαστικές (εισαγγελικές) Αρχές, όσο και από τις Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές της χώρας (Εθνική Αρχή Διαφάνειας και Συνήγορος του Πολίτη).

Για δε τη διασφάλιση της ρήτηρας μη επαναπροώθησης, ειδικοί επιστήμονες του Συνηγόρου του Πολίτη -στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της εν λόγω Ανεξάρτητης Αρχής- διενεργούν εξωτερικούς ελέγχους στις προγραμματισμένες επιχειρήσεις επανεισδοχής, κατ' εφαρμογή της Κοινής Δήλωσης Ε.Ε. - Τουρκίας (Βρυξέλλες, 18-03-2016), αλλά και στη διαδικασία επιστροφών, εν γένει, με γνώμονα τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των υπό επιστροφή αλλοδαπών, κατά τη διάρκεια της επιχείρησης και έως την παράδοσή τους στις τουρκικές Αρχές. Στο πλαίσιο αυτό, από πλευράς Ελληνικής Αστυνομίας παρέχεται κάθε απαραίτητο στοιχείο και πληροφορία, προς διευκόλυνση της Ανεξάρτητης Αρχής, κατά τη διενέργεια του ελέγχου, στην εξατομικευμένη αξιολόγηση έκαστης περίπτωσης αλλοδαπού υπηκόου, βάσει του άρθρου 4 (παρ. 5) του ν. 3094/2003 (Φ.Ε.Κ. Α' - 10), ως ισχύει.

Ενταύθα, επισημαίνεται ότι η παρακολούθηση της πλήρους συμμόρφωσης με τα θεμελιώδη δικαιώματα ενισχύθηκε, έτι περαιτέρω, με τις διατάξεις του ν. 4960/2022 (Φ.Ε.Κ. Α' - 145), σύμφωνα με τις οποίες, στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου συστάθηκαν το Αυτοτελές Γραφείο Υπευθύνου Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRO), καθώς και η Ειδική Επιτροπή για τη Συμμόρφωση με τα Θεμελιώδη Δικαιώματα [άρθρα 49 (παρ. 1) και 50 (παρ. 1) του εν λόγω νόμου].

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο των Κοινών Επιχειρήσεων του Οργανισμού Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex), που διεξάγονται στην ελληνική επικράτεια, υφίσταται ένα ολοκληρωμένο πλέγμα προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, βασισμένο στον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13^{ης} Νοεμβρίου 2019, όπου περιλαμβάνονται Κώδικας Δεοντολογίας, Μηχανισμός Αναφοράς Σοβαρών Περιστατικών (Serious Incident Reports/SIRs), Μηχανισμός Καταγγελιών (Complaints Mechanism), Αξιωματούχοι Εποπτείας και Παροχής Συμβουλών για τα ζητήματα των θεμελιωδών δικαιωμάτων (Fundamental Rights Monitors/FROMs), πειθαρχικές κυρώσεις και δυνατότητα τερματισμού της επιχειρησιακής δράσης σε περιπτώσεις σοβαρών και συνεχών παραβιάσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων από κράτη - μέλη.

Περαιτέρω, στην κατεύθυνση της βέλτιστης υποστήριξης του Frontex από τις εθνικές Αρχές, τόσο η Ελληνική Αστυνομία όσο και το Λιμενικό Σώμα - Ελληνική Ακτοφυλακή έχουν διορίσει Αξιωματικούς - Συνδέσμους, κατά τις επιχειρησιακές δράσεις στα εξωτερικά σύνορα,

οι οποίοι συνεργάζονται με το Γραφείο Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Οργανισμού, προς διευκόλυνση της επικοινωνίας αλλά και της παρακολούθησης της συμμόρφωσης του συμμετέχοντος προσωπικού με τα θεμελιώδη δικαιώματα, στο πλαίσιο των προσφυγικών - μεταναστευτικών ροών προς την ελληνική επικράτεια.

Κατόπιν αυτών, υπογραμμίζεται ότι ο Μηχανισμός Αναφοράς Σοβαρών Περιστατικών (Serious Incident Reports/SIRs) και ο Μηχανισμός Καταγγελιών (Complaints Mechanism) αποτελούν δύο σημαντικούς μηχανισμούς παρακολούθησης πιθανών παραβιάσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων στα σύνορα από πλευράς Αξιωματούχων επιβολής του νόμου που εμπλέκονται σε Κοινές Επιχειρήσεις του Frontex. Μετά τη λήψη των ως άνω αναφορών/καταγγελιών από το Γραφείο Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Frontex (ως αρμόδια Αρχή του Οργανισμού για τη διαχείρισή τους), οι ελληνικές Αρχές οφείλουν να παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες για τα υπό εξέταση περιστατικά και τις επακόλουθες έρευνες, σε εθνικό επίπεδο. Οι εν λόγω καταγγελίες (complaints) αποστέλλονται, ταυτόχρονα, για ενημέρωση στον Συνήγορο του Πολίτη, προκειμένου να εξετάσει εάν θα επιληφθεί -είτε με ίδια έρευνα είτε με την προώθηση των υποθέσεων προς διοικητική διερεύνηση στις αρμόδιες Υπηρεσίες-, ως Εθνικός Μηχανισμός Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας στα Σώματα Ασφαλείας. Στο πλαίσιο αυτό, κατά τα έτη 2019 - 2023, στο Σημείο Επαφής του Frontex που λειτουργεί στην Ελληνική Αστυνομία (Διεύθυνση Προστασίας Συνόρων του Αρχηγείου), σύμφωνα με τα τηρούμενα στην εν λόγω Διεύθυνση στοιχεία, περιήλθαν συνολικά -15- συναφείς καταγγελίες, οι οποίες προωθήθηκαν αρμοδίως προς διοικητική διερεύνηση, ενώ έχουν παρασχεθεί και οι αντίστοιχες απαντήσεις στον Frontex, ως προς την εξέλιξη έκαστης υπόθεσης.

Επίσης, καθίσταται γνωστό ότι, όπως προκύπτει από το αρχείο της Διεύθυνσης Αστυνομικού Προσωπικού του Αρχηγείου, έχουν καταγραφεί -38- υποθέσεις αναφορικά με αιτιάσεις σε βάρος αστυνομικών περί άτυπων επαναπροωθήσεων αλλοδαπών από τα ελληνοτουρκικά σύνορα (χερσαία και θαλάσσια) στην Τουρκία, οι οποίες φέρονται να έλαβαν χώρα κατά τα έτη 2017 - 2023. Συγκεκριμένα, οι -30- υποθέσεις προωθήθηκαν στην εν λόγω Διεύθυνση προς διερεύνηση από τον Συνήγορο του Πολίτη, ενώ οι λοιπές -8- διερευνήθηκαν από αυτήν κατόπιν ηλεκτρονικών δημοσιευμάτων, καταγγελιών παθόντων/Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων ή αλληλογραφίας της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας (Υ.Ε.Υ.Σ.Α.). Σημειωτέον ότι, έως την 28-09-2024, εκ των ως άνω πειθαρχικών υποθέσεων, -21- είχαν περαιωθεί και πριν από τη λήψη απόφασης απεστάλησαν στην προαναφερόμενη Αρχή προκειμένου να αποφανθεί αν είναι πλήρεις από τυπικής και ουσιαστικής πλευράς ή χρήζουν συμπλήρωσης και αναμένεται σχετική απάντηση, -9- είχαν τεθεί στο αρχείο καθόσον δεν προέκυψαν πειθαρχικές ευθύνες αστυνομικών και -8- εκκρεμούσαν στο στάδιο της διενέργειας.

Σύμφωνα δε με το τηρούμενο αρχείο της Υ.Ε.Υ.Σ.Α., κατά τα έτη 2021 - 2024 (έως την 30-09-2024), η εν λόγω Υπηρεσία επιλήφθηκε προανακριτικά σε -36- συνολικά υποθέσεις που αφορούσαν σε επαναπροωθήσεις αλλοδαπών στα σύνορα της χώρας. Εξ αυτών, έως την ανωτέρω ημερομηνία, οι -32- είχαν ήδη περαιωθεί και υποβληθεί στην αρμόδια, κατά περίπτωση, εισαγγελική Αρχή, ενώ οι λοιπές -4- βρίσκονταν σε εξέλιξη και εκδηλώνονται οι προβλεπόμενες υπηρεσιακές και δικονομικές ενέργειες, μετά την ολοκλήρωση των οποίων, θα υποβληθούν, ομοίως, στην αρμόδια, κατά περίπτωση, εισαγγελική Αρχή, για τις δικές της, κατά λόγο αρμοδιότητας, περαιτέρω ενέργειες.

Τέλος, αξίζει να επισημανθεί ότι πάγια και αδιαπραγμάτευτη θέση του Υπουργείου μας, αναφορικά με τον τρόπο τέλεσης των καθηκόντων του ένστολου προσωπικού, αποτελεί η απόλυτη και απαρέγκλιτη τήρηση της θεμελιώδους αρχής της νομιμότητας, από την οποία και εκπορεύονται οι ενέργειες των κρατικών οργάνων. Τα ζητήματα της προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών και της συμπεριφοράς των αστυνομικών προς τους πολίτες είναι, χωρίς περιθώριο αμφισβήτησης, πρωταρχικής σημασίας για το Υπουργείο και το Αρχηγείο, το οποίο, με σχετικές διαταγές του προς τις περιφερειακές αστυνομικές Υπηρεσίες, έχει αναδείξει, στο ανθρώπινο δυναμικό του, την αναγκαιότητα για τον απόλυτο σεβασμό της προσωπικότητας των πολιτών, των ατομικών τους ελευθεριών και δικαιωμάτων, αλλά και της ίσης μεταχείρισης, χωρίς φυλετικές, εθνοτικές ή άλλες διακρίσεις, σύμφωνα με το εσωτερικό, ευρωπαϊκό και διεθνές δίκαιο.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ**